

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Κατσιφή Βενετία
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

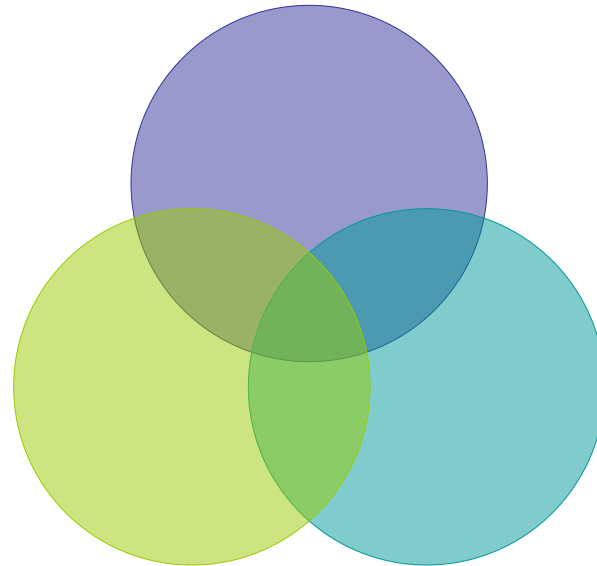
Γιατί;

Αν, «Ιστορία είναι κάθε ανθρώπινη παρέμβαση ή δραστηριότητα πάνω στο περιβάλλον», τότε....

«ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΠΟΤΑΜΟΥ ΣΤΟΝ (Η ΓΙΑ ΤΟΝ)
ΟΡΧΟΜΕΝΟ»

ΠΟΛΥΠΟΪΚΙΛΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΔΙΑΣΤΑΤΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Φυσικό (χλωρίδα, πανίδα, βιότοποι, οικοσυστήματα)
- Τεχνητό (αρχιτεκτονική χώρων, οικισμοί, τεχνικά έργα κ.ά.)
- Ανθρωπογενές (κοινωνικό-οικονομικό-πολιτισμικό-πολιτικό)

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ

- Βιωματική, ερευνητική, ανακαλυπτική μάθηση
- Ασφαλής «είσοδος» των μαθητών στο χώρο της ιστορικής επιστήμης και το έργο του ιστορικού
- Δεξιότητα παραγωγής ιστορικής γνώσης, χωρίς απομνημόνευση και μηχανική απόκτηση (μεταγνώση)
- Κατανόηση και διαχείριση των ερωτημάτων «πότε, πού, πώς, γιατί»

- Κατανόηση ιστορικών όρων και εννοιών: χώρος, χρόνος, διάρκεια, αλλαγή, εξέλιξη, συνέχεια, ασυνέχεια
- Επαφή με τη δομή μιας έρευνας: υπόθεση ή πρόβλημα – ερευνητική διαδικασία – συλλογή και επεξεργασία συμπερασμάτων – απόδειξη ή διάψευση

- Διευκόλυνση στη μετάβαση από το εγγύς ορατό και συγκεκριμένο στο μη ορατό και αφηρημένο (**αμφίδρομος διάλογος του σήμερα με το χθες**)
- Καλλιέργεια αγάπης και σεβασμού στον «τόπο τους» χωρίς προκαταλήψεις και στερεότυπα (σεβασμός του ιστορικού-πολιτισμικού «άλλου»)

- Καλλιέργεια στάσεων και δεξιοτήτων στο εγγύτερο και ευρύτερο περιβάλλον
- Καλλιέργεια της ομαδικότητας και της συνεργασίας (ομαδική εργασία)
- Κατανόηση της έννοιας της αξιολόγησης και της χρησιμότητάς της

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία
- Σχέδιο εργασίας (project)
- Συστημική προσέγγιση

ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

- Απορίες και ερωτήματα των παιδιών
.....
- Επιλογή του θέματος από το
δάσκαλο;.....πώς;
.....

ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΠΟΤΑΜΟΥ ΣΤΟΝ (Ή ΓΙΑ ΤΟΝ) ΟΡΧΟΜΕΝΟ

- Τι είναι για μας σήμερα ο Μαυροπόταμος;
- Τι ήταν για τους ανθρώπους του χθες και τι μπορεί ή πρέπει να είναι για τους ανθρώπους του αύριο;
- Πώς θα απαντήσουμε σε όλα αυτά;
- **Θα συνεργαστούμε, θα ερευνήσουμε, θα ανακαλύψουμε, θα..... θα συζητήσουμε.....θα ανακοινώσουμε.....**

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

- Τοποθέτηση της έρευνας στο χώρο και στο χρόνο
- Οριοθέτηση της χρονικής διάρκειας της έρευνας
- Επαφή με τις πηγές (πρωτογενείς, δευτερογενείς, γραπτές, εικονικές, ηχητικές κ.λ.π.)
- Επαφή των μαθητών με τις πηγές
- Επιλογή εκπαιδευτικού υλικού

ΣΤΟΧΟΙ

A. Ιστορική αναζήτηση και κατανόηση του παρελθόντος

- Κριτική επιλογή των πληροφοριών και των πηγών
- Κατανόηση ιστορικών όρων και εννοιών
- Μύηση στη διαδικασία της έρευνας και της παραγωγής γνώσης
- Ικανότητα ερμηνείας, κρίσης και **σύγκρισης μαρτυριών**
- Σύνθεση και αξιολόγηση των πηγών

- Κατανόηση των διαφορετικών όψεων του παρελθόντος
- Ερωτήματα για τους φυσικούς πόρους της περιοχής τους και κυρίως τους υδάτινους και τη διαχείριση και εκμετάλλευση αυτών των πόρων κατά το παρελθόν
- Κατανόηση της σημασίας των φυσικών πλουτοπαραγωγικών πηγών στη ζωή του ανθρώπου

B. Καλλιέργεια στάσεων και συμπεριφορών

- Συμμετοχή και υπευθυνότητα στις εργασίες
- Κοινωνικοποίηση και αποδοχή των διαφορετικών απόψεων και πεποιθήσεων
- Κατανόηση και κριτική στάση στις αξίες της τοπικής κοινωνίας

- Αναγνώριση και συνειδητοποίηση της κοινής (συλλογικής) ιστορικής μνήμης
- Σεβασμός στη συλλογική μνήμη του **«άλλου»**
- Καλλιέργεια αγάπης και ενεργού ενδιαφέροντος για τον τόπο τους και την ιδιαίτερη πατρίδα τους
- Αποφυγή τοπικισμών και στερεοτύπων

- Ευαισθητοποίηση στο περιβάλλον του σήμερα και τα προβλήματά του
- Καλλιέργεια περιβαλλοντικής και ιστορικής συνείδησης
- Διαμόρφωση του μαθητή ως υπεύθυνου και **ενεργού πολίτη**.....

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ

- Πηγές, διαδρομές και εκβολές του ποταμού, χλωρίδα, πανίδα. Ανθρώπινη παρέμβαση ή γεωφυσικές αλλαγές στη διαχρονία
- Αρδευτικά-αποστραγγιστικά συστήματα στη διαχρονία - Έμφαση στα έργα των Μινύων

- Επαγγέλματα, ασχολίες, προϊόντα (αγροτικά - βιομηχανικά), οικονομική ανάπτυξη
- Καθημερινή ζωή, κοινωνία, θρησκεία (τρόποι λατρείας), ήθη και έθιμα, στο παρελθόν και σήμερα
- Θρύλοι, μύθοι, παραδόσεις και δημοτικά τραγούδια, σχετικά με το θέμα

Δυσνόητες ιστορικές έννοιες οι οποίες μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια της έρευνας

- Χλωρίδα, πανίδα, βιότοπος, οικοσύστημα
- Υδάτινοι πόροι, ύδρευση, άρδευση, αποστράγγιση
- Διαχείριση, εκμετάλλευση, καλλιέργεια, παραγωγή
- Εμπόριο, κέρδος, ανάπτυξη, πρόοδος, πρωτογενής-δευτερογενής οικονομία.....

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

- Κατασκευή ιστορικής γραμμής
- Οδηγός συνέντευξης
- Κατασκευή ερωτηματολογίου
- Αντιπροσωπευτικός χάρτης της περιοχής
- Οργανωμένες επισκέψεις σε χώρους με συγκεκριμένες δραστηριότητες (παρατήρηση, καταγραφή, φωτογράφιση κ.λ.π.)

Φτιάχνουμε ένα φύλλο εργασίας

Σκεφτόμαστε και αποφασίζουμε τι θέλουμε να πετύχουμε με ορισμένες και σαφείς δραστηριότητες

Παράδειγμα στο τρίτο θεματικό πεδίο:

- Κατασκευάζουμε ένα ερωτηματολόγιο για συλλογή προφορικών μαρτυριών
- Παίρνουμε συνέντευξη από τους μεγαλύτερους σε ηλικία
- Συζητάμε επίσης με καλλιεργητές, γεωπόνους και άλλους ειδικούς
- Οργανώνουμε επίσκεψη στο Γλα, στο Μουσείο της Κωπαιΐδας, στις μεγάλες καταβόθρες κ.λ.π. και καταγράφουμε τα στοιχεία που αποκομίζουμε.

- Συνθέτουμε όλα τα στοιχεία της κάθε ομάδας
- Αξιολογούμε, σχολιάζουμε, συμπεραίνουμε, ανταλλάσσουμε απόψεις, παρουσιάζουμε τη δουλειά των παιδιών
- ***Δεν αποβλέπουμε σε ιστορική μονογραφία***

« Η Ιστορία μοιάζει με μια απέραντη
κουρτίνα..κάθε φορά που προσπαθούμε
να την ανοιγοκλείσουμε εμφανίζονται
καινούριες και διαφορετικές πτυχές...»